

VI. DIALEKTOLÓGIAI SZIMPOZION

Szombathely, 2015. szeptember 2–4.

SZOMBATHELY – NYITRA

2016

A 2015. szeptember 2–4-én Szombathelyen megrendezett
VI. Dialektológiai Szimpozion előadásai

Készült
a Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ
Magyar Nyelvtudományi Intézeti Tanszékén

Kiadja
a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem
Közép-európai Tanulmányok Kara
és
a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács

Szerkesztette:
CZETTER IBOLYA, HAJBA RENÁTA ÉS TÓTH PÉTER

Lektorok:
BODÓ CSANÁD, DUDICS LAKATOS KATALIN, FODOR KATALIN,
GADÁNYI KÁROLY, GYÖRKE MAGDOLNA, HORVÁTH KATALIN,
JUHÁSZ DEZSŐ, KISS JENŐ, T. KÁROLYI MARGIT, P. LAKATOS ILONA,
MOLNÁR ZOLTÁN, CS. NAGY LAJOS, PÉNTEK JÁNOS, PUSZTAY JÁNOS,
SÁNDOR ANNA, SEBESTYÉN ZSOLT, SILLING ISTVÁN, SIMON SZABOLCS,
SZENTGYÖRGYI RUDOLF, H. TÓTH TIBOR, VÖRÖS OTTÓ,
ZELLIGER ERZSÉBET, ZOLTÁN ANDRÁS

© szerkesztők
© szerzők

HU ISSN 1588-4759
ISBN 978-80-558-1186-4

TARTALOM

ELŐSZÓ.....	9
PLENÁRIS ELŐADÁSOK	11
Kiss Jenő: A magyar dialektológiáról tudományszociológiai megközelítésben	13
Juhász Dezső: A magyar történeti dialektológia korszakai	25
Molnár Zoltán Miklós: Az I–V. dialektológiai szimpozionról.....	43
Sándor Anna: A nyelvjáráskutatás az anyanyelvoktatás szolgálatában	63
Žigo, Pavol: Lexikai hungarizmusok a Szláv nyelvatlaszban. Mutatvány a mezőgazdaság témaköréből.....	79
Lizanec Péter: A kárpátaljai magyar nyelvjárások szótára.....	97
Guttmann Miklós – Hajba Renáta: A szombathelyi dialektológiai műhely története és a gyűjtött korpusz	105
MŰHELY	121
Szegedi Szociolingvisztikai Interjú	
Kontra Miklós – Németh Miklós: Két szegedi középiskola tanulóinak ő-zése.....	123
Berente Anikó – Molnár Mária – Sinkovics Balázs: Attitűd és nyelvi identitás két szegedi középiskola diákjainál	135
Molnár Mária – Sinkovics Balázs: Módszertani problémák és adat- feldolgozás a SZÖSZI-ben	145
Wirt Patrícia: <i>E ~ ő</i> váltakozás a dél-alföldi nyelvjárási régióban	155
MŰHELY	165
Informatizált nyelvjárási és névtani adatbázisok elemzése	
Bodó Csanád – Vargha Fruzsina Sára: Román kölcsonszói hatások A moldvai csángó nyelvjárás atlasza nyelvi hasonlósági viszonyaiban ...	167
Both Csaba Attila: A magánhangzók ejtészváltozatai két háromszéki településen, Bölönben és Dálnokon.....	179
Kocsis Zsuzsanna – Vargha Fruzsina Sára: A magyar nyelvjárások atlasza és A romániai magyar nyelvjárások atlasza integrált dialektometriai elemzése ...	193
Presinszky Károly: A csallóközi határ színei. Az <i>á</i> előtti asszociatív illabiális <i>á</i> hang akusztikai elemzése a Csallóközben.	209
MŰHELY	221
A történeti dialektológia és szociolingvisztika kérdései	
Kocsis Zsuzsanna: Tájnyelvi elemek szerepe 16. századi misszilisek ismeretlen írnokainak megkülönböztetésében és azonosításában.....	223
N. Fodor János: Nyelvészeti módszerek a magyar népiségtörténeti kutatásokban...	231
Zelliger Erzsébet: A Konstantinápolyi rovásírási felirat (1515) nyelvjárási vonatkozásai	245
Vörös Ottó: Nyelvjárási jelenségek a késő középkori őrségi írásbeliségben ...	255

SZEKCIÓ-ELŐADÁSOK	261
Bánfai Adrienn: A borsfai nyelvjárásról	263
Bárány Erzsébet: Dezső László, a magyar–ukrán nyelvi kapcsolatok kutatója	267
B. Fodor Katalin: A nyelvjárásiaság és a nyelvjáráshoz fűződő viszony változásai	279
Czetter Ibolya: A nyelvváltozatok stilisztikai szerepe Székely Csaba Vitéz Mihály című komikus történelmi tragédiájában	287
Csomortáni Magdolna: A csíki kiemelkedésnév névföldrajzi sajátosságai	305
Dudics Lakatos Katalin: A nyelvjárások megítélése a kárpátaljai magyar oktatásban	317
Gaál Péter: E-lexikográfia és dialektológia	327
Gazdag Vilmos: Keleti szláv hatás a kárpátaljai magyar nyelvjárásokban. Kutatástörténeti áttekintés	339
Gréczi-Zsoldos Enikő: Nyelvjárás és attitűd egy palóc faluban a XXI. század elején	349
Gy. Bazsika Enikő: Tájszókészletbeli változások vizsgálata egy nyelvjárásdomináns beszélőközösségben	355
Györke Magdolna: Újabb szláv átvételek a kárpátaljai magyar nyelvjárásokban	365
Horváth Katalin: Toponimák a kárpátaljai népi frazémákban	375
H. Tóth Tibor: Kiskunhalas nyelvjárásának rétegei a hangjelenségek tükrében	385
Jaczkovics Marianna: Frazeológiai egységek a kárpátaljai diáknyelvben	393
Koletnik, Mihaela: Narečje kot identiteni dejavnik pri Slovencih v Porabju	401
Kolláth Anna: Nyelvek, nyelvváltozatok és a modern média a kisebbségi kétnyelvűségben	417
Kolmanová, Simona: A kortárs magyar irodalom cseh nyelvű fordításai. Dialektológiai kérdések magyar–cseh nyelvi viszonylatban	427
Kornyáné Szoboszlay Ágnes: Nyelvjárásgyűjtés(ek) Felsőnyáradon	439
Krizsai Fruzsina: Dél-gömöri és felsőnyéki halottbúcsúztató versek területi sajátosságai	447
Lehocki-Samardžić Anna: A „baranyai beszéd” nyelvjárási sajátosságai	455
Lőrincz Julianna: Dialektus és fordítás. Arany Toldijának tájnyelvi elemei orosz fordításban	465
Misad Katalin: A nyelvi változatosság szemléltetése szlovákiai magyar anyanyelvtankönyvekben	473
N. Császi Ildikó: Nyelvjárási sajátosságok a muravidéki hallgatók digitális kapcsolattartásának nyelvhasználatában	481
Nagy Natália: Ragadványnév-vizsgálatok kétnyelvű környezetben (öt ukrainai magyar település ragadványnévrendszere)	489
Oszkó Beatrix: Nyelvjárás a Drávaszögben	501
Parapatics Andrea: Tények és tapasztalatok a dialektológiai ismeretek tanításáról ..	509
P. Lakatos Ilona – T. Károlyi Margit: A dimenzionális nyelvföldrajzi térképlapok tanulságaiból. A morfológiai és lexikai változók eltérő variabilitásának különbségei	519

Sajtos József: Egy valamikori összefüggő ő-ző nyelvjárási terület Kelet-Közép- és Dél-Dunántúlon	533
Simon Szabolcs: Nyelvi változók a szlovákiai magyar írott nyelvváltozatokban és azok oktatása	549
Sólyom Réka: Kontaktusnyelvi hatások a mai vajdasági magyarnyelv-használatban: egy online napilap cikkeinek és kommentjeinek jellemzői	563
Szabó József: Öregkoromra nyelvjárási adatközlő lettem	573
Szilvási Zsuzsanna: A norvégiai számi nyelvekre vonatkozó revitalizációs törekvések	581
Teperics József: Az őrségi és hetési nyelvjárás újragyűjtése felé. Módszertani kérdések és előzetes adatok	591
Tóth Katalin: Az <i>elvan</i> igekötős ige két jelentésének szemantikai leírása	601
Tóth Péter: A beregrákosi, nagydobronyi és kajdanói nyelvjárás gyökereiről	615
Vígh-Szabó Melinda: Az online kommunikáció lehetőségei a finnugor nyelvek és nyelvjárásaik revitalizációs folyamataiban	629
Zékány Krisztina: Patak és potok mind az Ungba ömlik. Egy soknemzetiségű város vízzel kapcsolatos helyneveiről	637
Zilahy Lajos: A hajdani Sárrét mai világa. Jegyzetek a Sárréti tájszótár nyelvi anyagából	649
ZÁRSZÓ: P. Lakatos Ilona	653
FÉNYKÉPEK A VI. DIALEKTOLÓGIAI SZIMPOZIONRÓL	659